

Қазақстан Республикасының Білім және Ғылым
министрлігі
М.Х.Дулати атындағы Тараз Мемлекеттік университеті

Гидросфер а

Орындаған: Жамбылова
Аида

Қабылдаған: Жумадилова
Анар

Жоспар:

- Гидросфера үлесі, күйі, айналымы
- Гидросфера азаю, көбею процесі
- Жамбыл облысындағы жағдайы

Гидросфера –жер ғаламшарының су қабығы яғни, жер шарындағы барлық сулардың жиынтығы.

- ❖ Жер бетінің шамамен -71%-ын
- ❖ 94%-ын -мұхиттар мен теңіздер
- ❖ 4%-ы -жер асты суларының,
- ❖ шамамен 2%-мұздықтар мен қарлардың (негізінен Арктика, Антарктида мен Гренландия),
- ❖ 0,4%-құрлықтардағы жер үсті суларының (өзен, көл, батпақ) үлесіне тиеді.

Су 3 күйде болады

Сұйық

Қатт
ы

Газ

Су айналымы

Үлке

судың мұхиттан
атмосфераға,
атмосферадан
құрлыққа,
құрлықтан
мұхитқа қайтып
қосылуы.

Кіш

судың
мұхиттан
атмосфераға,
атмосферадан
мұхитқа
қайтып
қосылуы

Суды көп пайдалану оның азаюына себеп болуда.

- Қазіргі кезде адамдар тәулігіне 200-400 литр су пайдаланады
- 1 тонна бидайға өсіру үшін 7000 тонна су кетеді
- Мақтаға 10000 тонна су
- Жалпы айтқанда адамзат қоғамында 1 жылда тұщы су 3000 км³ шамасында жұмсалады.

Азда болса бұл процесс судың көбеюіне әсер етуде

Су ресурстарының “мұхит-атмосфера-жер-мұхит” системасындағы айналым процестерінде тамаша бір қасиеті - өздігінен қайта қалпына келу қабілеті. Судың өздігінен тазару процесіне әсер ететін физикалық факторлардың ішінде ластаушы заттардың сұйылуы, еруі және араласуы негізгі рөл атқарады.

1. Ауыл шаруашылығында қолданылатын улы химикаттар топырақтан шайылып, суға түседі.

2. Мал шаруашылығында түзілген өлі органикалық заттар (көң, шірінді, мочеви́на) топырақтан суға түсіп, су жүйелеріне едәуір әсер етеді. Органикалық заттары көп мұндай суларда көк-жасыл, қоңыр балдырлар және жоғары сатыдағы өсімдіктер тез көбейіп, өледі, нәтижесінде судағы органикалық заттардың массасы артады, сондықтан суда оттектің жетіспеушілігі туындайды. Соның нәтижесінде су тіршілікке жарамсыз болып, онда анаэробты процестер басым бола бастайды.

Суларды ластаушы аттардан тазарту процесі

механикалы
қ

суды тұндыру
және сүзу
арқылы ондағы
механикалық
қоспалардан
тазарту

химиялы
қ

Өнеркәсіп
орындарының
әртүрлі
қышқылдарды
бөлетін лас
суларын
нейтралдау үшін
магнезит,
доломит,
ізбестастар
қолданыла

биологиялы
қ

тазалауға
қатысатын
организмдерге әр
түрлі
бактериялардан
басқа балдырлар,
саңырауқұлақтар,
ең төмен
сатыдағы
жәндіктер, құрттар
және басқалар
жатады

Өз өлкеміздің су қорларына келетін болсақ Жамбыл облысының барлық өзендері Арал теңізі алабына жатады. Қырғызстан жерінен бастау алатын Шу, Талас, Аса өзендері облыстың негізгі өзендері болып табылады. Облыс көлеміндегі жерүсті суларының сапасын зертханалық талдауда өткен жылмен салыстырғанда Шу, Талас, Аса өзендерінде ластану индексінің өскендігі байқалған. Жалпы облыс бойынша лаптағыш заттар төгінділері “Шолақтау” таукен өндіру комбинаты, Шатыркөл руднигі, Ақбақай таукен металлургиялық комбинаты, “Монолит ” ашық акционерлік қоғамы сияқты кәсіпорындардан болып отырғандығы расталып отыр. Қорта айтқанда, су - өмірдің нәрі, ол - өмірдің өзі, сондықтан да оны аялау, оны көзіміздің қарашығындай сақтау – бәріміздің табиғат алдындағы азаматтық борышымыз. Табиғат тепе-теңдігі табиғаттың міндетті заңдылығы, оны оқып-үйрену, танып білу әрбір адамның жоғары саналы, экологиялық мәдениеті қалыптасқан тұлға екендігінің белгісі

Назарларыңызға
а
РАХМЕТ!!!